

PROKURATUUR

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	02.05.2024, Narva
Koostaja ametinimetus ja nimi:	abiprokurör Ragnar Plistkin
Ametiasutuse nimi:	Viru Ringkonnaprokuratuuri Narva osakond
Kriminaalasja number:	24233050161
Kuriteo kvalifikatsioon:	KarS § 121 lg 2 p 2
Kahtlustatava nimi (isikukood):	X.X., ik xxxxxxxxxxxx

Viru Ringkonnaprokuratuuri Narva osakonna menetluses on kõnesolev kriminaalasi, mille raames on leidnud tuvastamist, et X.X. 16.02.2024 kella 07.40 paiku Narvas asuvas korteris haaras oma tütre X.X. mõlemast õlavarrest kinni ning raputas teda. Samuti X.X. lõi X.X. käega näkku. Tunnistaja X.X. avaldas ülekuulamisel, et eelnevalt kirjeldatud käitumine oli vastuseks X.X. solvangutele ja ebaadekvaatsele käitumisele X.X. aadressil. Isiku läbivaatuse käigus sedastati hematoomid X.X. mõlemal käel. Kuivõrd X.X. on X.X. tütar, siis on alust kahtlustada X.X. KarS § 121 lg 2 p 2 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises, s.o kehalises väärkohtlemises, kui see on toime pandud lähisuhtes.

Arvestades KrMS § 202 sätteid, saab kriminaalmenetluse lõpetada, kui tegemist on teise astme kuriteoga, isiku süü ei ole suur, ta on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju, tasunud kriminaalmenetluse kulud või võtnud kohustuse need tasuda ning kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi.

Kriminaalmenetluse lõpetamise võimalikkuse üle otsustamisel tuleb arvestada asjaoluga, et lõpetamine pole võimalik, kui menetluse jätkamine on vajalik kas lähtuvalt avalikust menetlushuvist või eripreventiivsest vajadusest. Avalik menetlushuvi puudub üldjuhul kuritegude puhul, kus isiku süü ei ole suur.

Menetluse käigus on leidnud tuvastamist, et X.X. süü ei ole suur. Kriminaaltoimikus puuduvad andmed selle kohta, et kehalise väärkohtlemisega kaasnes tervisekahjustus, mis oleks avaldanud kannatanule pikemaajalist negatiivset mõju. Seega kriminaalmenetluse tuvastatud asjaolud ei ole antud juhul ületamatuks takistuseks kriminaalmenetluse lõpetamisel.

Karistuse eripreventiivne eesmärk tähendab võimalust mõjutada süüdimõistetut moel, mis tagaks edaspidi tema hoidumise süütegude toimepanemisest. Kui inimene eksib kehtiva õiguskorra vastu nii rängalt, et tema suhtes tuleb alustada kriminaalmenetlust, järgneb üldjuhul kuriteosündmuse koosseisulise ja tõendatud teol toimepanemisele riigipoolne reageering ehk kriminaalkaristus. Samas on seadusandja jätnud võimaluse kohaldada õigusrikkuja osas teatud juhtudel ka oportuuniteediprintsiibi põhimõtet ja tema suhtes kriminaalmenetlus lõpetada. Seda eeldusel, et isiku huvid ja avalik huvi on omavahel tasakaalus ning kriminaalrepressiooni kohaldamine pole ilmselgelt vajalik. Antud printsiip on viidud seadusesse sisse paljuski eesmärgiga hoida kokku alati piiratud menetluslikku ressursi, mille tingimustes ei suuda riik võrdset tähelepanu pöörata kõigile toimepandavatele õiguserikkumistele. Seetõttu tuleks menetlusökonoomika põhimõttest

tulenevalt menetluslikke ressursse kasutada võimalikult ratsionaalselt ja tagada seeläbi õigushüvede võimalikult ulatuslik kaitse.

Avalikust menetlushuvist on võimalik rääkida, kui eripreventiivsetest vajadustest lähtuvalt on menetluse jätkamine vajalik. Selline vajadus on üldjuhul olemas, kui isikut on kahe aasta jooksul enne uue kuriteo toimepanemist sarnase süüteo eest karistatud või on tema suhtes menetlus otstarbekuse kaalutlusel lõpetatud või isik on oma muu käitumisega tõestanud, et tema edaspidise õiguskuulekuse tagamiseks, mida muul moel ei ole võimalik korraldada, on vajalik rakendada mõjutusvahendeid või karistusi. Avalik menetlushuvi on olemas ka siis, kui üldpreventiivsetest vajadustest lähtuvalt on isiku karistamine vajalik. Selline vajadus on üldjuhul olemas siis, kui kuritegu on toime pandud elusfääris, mille vastu peab avalikkusel olema eriline usaldus või isiku karistamine on vajalik õiguskorra kaitsmise huvides või kuriteo tõttu kannatanul puuduvad peale kriminaalmenetluse efektiivsed õiguskaitsevahendid.

Võrreldes käesoleva kriminaalasja tehiosid avalikku menetlushuvi tingivate asjaoludega, ei esine prokuröri hinnangul kriminaalasja materjalidest nähtuvalt X.X. osas KrMS § 202 kohaldamist välistavat eri-või üldpreventiivset vajadust, mistõttu nimetatud kaalutlustel pole kriminaalmenetlusega jätkamine / karistuse kohaldamine ilmtingimata tarvilik.

Antud kuriteo eest näeb KarS eriosa ette karistusena kas rahalise karistuse või (maksimaalselt) kuni viieaastase vangistuse. Kohtueelse uurimise käigus ei ole tuvastatud karistust raskendavaid asjaolusid KarS § 58 mõttes. Kahtlustataval puuduvad kehtivad väärteo- ja kriminaalkaristused. Puudub informatsioon, et X.X. oleks enne või pärast talle etteheidetavaid episoodide pannud toime kuritegusid, mis viitaks uute kuritegude toimepanemise võimalikkusele.

Kriminaalasja materjalidest nähtub, et konflikt sai alguse sellest, et 16.02.2024 varahommikul kannatanu poeg X helistas X.X. ning kutsus ta enda juurde. Koos oma emaga elav X. nuttis ning oli endast väljas. Kui X.X. jõudis oma tütre korterisse, siis esikus võttis teda vastu joobeseisundis X.X.. Viimane hakkas X.X. solvama ning käitus ebaadekvaatselt. Vastuseks sellisele käitumisele ning ühtlasi tundes muret oma lapselapse pärast, ei suutnud X.X. selline käitumisele teisiti reageerida, kui kahtlustuses toodud viisil. X.X. on senise kriminaalmenetluse käigus mõistnud, et kahtlustuse aluseks olev käitumine oli lubamatu ning edaspidi on võimalik lahendada perekondlikke konflikte rahumeelsel teel isegi olukorras, kus kannatanu on ise provotseerinud ning oma käitumisega ohustab oma lapse heaolu. Seetõttu on prokurör seisukohal, et riigi reageering kriminaalasja kohtusse saatmise kaudu jääb sedavõrd abstraktseks, et ei võimalda tajuda kahtlustataval enda antisotsiaalse käitumise tegelikku mõju ega tagajärgi. Seega prokurör on seisukohal, et X.X. õiguskuulekale käitumisele suunamist on võimalik saavutada ka muude vahenditega kui avaliku karistamisega.

Kannatanu X.X. on esitanud hagiavalduse summas 500 eurot, nõudes mittevaralise kahju hüvitamist nimetatud summas. Kannatanu on põhjendanud kahju hüvitamise vajadust sellega, et ta tundis pikema aja jooksul valu. Lisaks oli tal nähtav paistetuse näo piirkonnas, mis piiras tema võimalusi kodust väljuda ja teistega suhelda. Kuivõrd kehaline väärkohtlemine oli hõlmatud üksnes sooviga kutsuda oma tütar korrale ning lõpetada viimase skandaalitsemine, kuid mitte sooviga põhjustada kannatanule füüsilist valu ja kehavigastusi ning kehaline väärkohtlemine seisnes kätest haaramises ning ühe kõrvakiilu andmises, siis leiab prokurör, et kohane kohustus kriminaalmenetluse lõpetamisel oleks sümboolne rahaline hüvitis kannatanule summas 100 eurot ning see oleks ka ainuke kriminaalmenetluse lõpetamisel kahtlustatavale määratav kohustus. Prokurör leiab, et esitatud rahaline nõue ei ole proportsionaalne tekitatud füüsilise kahjuga ning arvestades isa ja tütre omavahelisi halbu suhteid on hagiavalduse näol tegemist pigem kannatanu

poolse kättemaksuga kui sooviga saada õiglast hüvitist. Selliseks kahtluseks annab alust ka asjaolu, et prokuratuuri töötajad on telefoni teel suhelnud kannatanuga ning esitanud talle prokuröri nägemuse leppimise võimaluste kohta, kuid prokurörile teadaolevalt on kannatanu olnud sellele kategooriliselt vastu.

Prokurör pöörab siinkohal tähelepanu sellele, et kriminaalmenetluse lõpetamine otstarbekuse kaalutlusel ei tähenda seda, et kahtlustatav on käitunud õiguspäraselt. Prokuröri hinnangul ei saa sellist menetluse lõpetamist käsitleda ka kui avalikkusele signaali saatmisena, et selliseid tegusid võib toime panna. Vastupidi, lõpetades menetluse KrMS § 202 alusel, asub riik seisukohale, et kahtlustatava käitumises on olemas kõik kuriteo tunnused, lihtsalt selle hukkamõistu väljendamiseks, ülekohtu heastamiseks ja kahtlustatava edaspidise õiguskuuleka käitumise tagamiseks ei ole kriminaalkaristus kõige tõhusam vahend.

Juhindudes KrMS § 202 lg-st 7 ja 206, abiprokurör

määras:

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 24233050161 menetlus X.X. suhtes, kuna kahtlustatava süü ei ole suur ning kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi.
2. **Kahtlustatavale määratud kohustuse liik ja tähtaeg: KrMS § 202 lg 2 p 1 alusel kohustub X.X. tasuma kannatanule X.X. kuriteoga tekitatud mittevarelise kahju summas 100 eurot hiljemalt 01.07.2024. Rahaline hüvitis tuleb kanda X.X. arvelduskontole, märkides selgituseks „Rahaline kohustus kriminaalasjas nr 24233050161“.**
3. Tõkendi tühistamine: ei ole kohaldatud.
4. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid: elektrooniline andmekandja, s.o DVD+R plaat, jätta kriminaalasja materjalide juurde.
5. Riiklikus sõrmejälgede registris ja riiklikus DNA-registris sisalduvate andmete kustutamine: ei kustutata.
6. Kriminaalmenetluse kulud: puuduvad.
7. Kahju hüvitamine vastavalt süüteomenetluses tekitatud kahju hüvitamise seadusele: puudub.
8. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 saata kriminaalmenetluse lõpetamise määrus viivitamatult kannatanule X.X. e-posti teel ning anda kahtlustatavale X.X. prokuratuuris allkirja vastu kätte.
9. Kui kannatanu ei valda eesti keelt, võib ta kümne päeva jooksul taotleda kriminaalmenetluse lõpetamise määruse sisust arusaamiseks selle teksti tõlkimist emakeelde või keelde, mida ta valdab.
10. Kannatanul on õigus vastavalt KrMS § 206 lõikele 3 tutvuda kriminaaltoimikuga kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul Viru Ringkonnaprokuratuuri Narva osakonnas aadressil Koidula 3a, Narva.
11. Kannatanul on õigus KrMS § 207 lõike 3 alusel esitada kaebus Riigiprokuratuurile (Wismari 7, Tallinn 15188) käesoleva määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul.

Ragnar Plistkin

Mina, X.X., kinnitan, et määrus on mulle arusaadav. Olen nõus kriminaalmenetluse lõpetamisega KrMS § 202 alusel. Samuti olen nõus täitma käesoleva määruse punktis 2 nimetatud kohustust. Olen teadlik sellest, et KrMS § 202 lg 6 kohaselt on kohustuse

rikkumise tagajärjeks kriminaalmenetluse uuendamine ja kriminaaltoimiku kohtusse saatmine. Kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia sain kätte. Kaitsjat ei soovi.

X.X.